

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra managementu a informatiky

Role Ministerstva financí ve veřejné správě ČR

Bakalářská práce

The role of the Ministry of the Finance in public administration of the Czech
Republic

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Jan Urbanec

AUTOR PRÁCE

Radim Václavík

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze

Radim Václavík

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu své bakalářské práce panu Ing. Janu Urbancovi za cenné připomínky a rady, které mi v průběhu psaní práce poskytl.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se věnuje roli Ministerstva financí ve veřejné správě se zaměřením na dobu od roku 2020. Teoretická část práce se zabývá charakteristikou veřejného sektoru, veřejným financím a funkcím ministerstva financí. Analytická část blíže zkoumá opatření, ke kterým Ministerstvo financí v letech 2020-2021 přistoupilo, z důvodů pandemie koronaviru a jak se státní rozpočet během roku 2020 několikrát novelizoval. Zaměřil jsem se na propad příjmů státního rozpočtu (na vině jsou například daňové úlevy nebo prominutí daně z přidané hodnoty) a současný nárůst výdajů státního rozpočtu během pandemie koronaviru v roce 2020, které vznikly na základě přijatých opatření. V závěru jsou zmíněné změny v daních na rok 2021.

KLIČOVÁ SLOVA

státní rozpočet, veřejný sektor, veřejná správa, finance, daně, příjmy, výdaje

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the role of the Ministry of Finance in public administration with a focus on the period from 2020. The theoretical part deals with the characteristics of the public sector, public finance and the functions of the Ministry of Finance. The analytical part examines in more detail the measures taken by the Ministry of Finance in 2020-2021 due to the coronavirus pandemic and how the state budget was amended several times during 2020. I focused on the fall in state budget revenues (for example, tax breaks or value added tax waivers are to blame) and the current increase in state budget expenditures during the coronavirus pandemic in 2020, which arose as a result of the measures taken. In the end are mentioned changes in taxes for the year 2021.

KEY WORDS

state budget, public sector, public administration, finance, taxes, revenues, expenditures

OBSAH

Úvod.....	7
1 Veřejný sektor	8
2 Charakteristika veřejné správy a její vnitřní struktura	9
3 Veřejné finance	11
4 Financování veřejné správy.....	11
4.1 Rozpočtové zásady.....	15
4.2 Veřejné rozpočty	16
5 Státní rozpočet	18
5.1 Funkce státního rozpočtu.....	18
5.2 Výsledek hospodaření státního rozpočtu	19
5.3 Příjmová strana státního rozpočtu	19
5.4 Výdajová strana státního rozpočtu.....	20
6 Organizační struktura a funkce ministerstva financí	21
7 Finanční trh	24
7.1 Typy finančních trhů.....	25
7.2 Ministerstvo financí ve vztahu k finančnímu trhu.....	26
8 Opatření ministerstva financí během koronaviru	28
8.1 Kompenzační bonus	28
8.2 Liberační balíčky	28
8.2.1 Prominutí správního poplatku.....	29
8.2.2 Prominutí daně z přidané hodnoty.....	30
8.3 Loss carryback.....	31
8.4 Daňové úlevy	31
8.4.1 Daň z příjmu fyzických a právnických osob	31

8.5	Covidové zákony na finančním trhu	32
8.6	EET před, během covidu a budoucnost	35
8.6.1	EET během covidu	35
8.6.2	EET po volbách	35
9	Státní rozpočet a jeho vývoj v roce 2020.....	37
9.1	Příjmová strana státního rozpočtu	37
9.2	Výdajová strana státního rozpočtu	37
9.3	Novelizace státního rozpočtu	38
9.4	Státní rozpočet na rok 2020	38
9.5	Novelizace státního rozpočtu během roku 2020	39
10	Změny v daních 2021	40
11	Hlavní záměry Ministerstva financí pro příští období	42
11.1	Zrušení státního příspěvku u stavebního spoření	42
11.2	Válečná daň	44
11.3	Milostivé léto 2	46
11.4	Regulace cen pohonných hmot	47
	Závěr.....	51
	Seznam použitých zdrojů	54
	Seznam obrázků a tabulek.....	62

Úvod

Předmětem této bakalářské práce je zhodnocení role Ministerstva financí ve veřejné správě, a to se zaměřením na období od roku 2020, odkdy Česká republika čelí následkům pandemie nemoci COVID-19. Mezi hlavní úkoly Ministerstva financí patří správa státního rozpočtu (a činnosti s tím související), zajištění výběru veřejných příjmů, hospodaření s majetkem státu a regulace vybraných podnikatelských aktivit (hazard, finanční trh).

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části. V první části se věnuji přiblížení ekonomické podstaty veřejného sektoru a organizaci veřejné správy v České republice. Věnuji se základnímu teoretickému rozboru veřejných financí se zaměřením na rozpočtovou soustavu a státní rozpočet.

Druhá část je věnovaná opatřením, k nimž Ministerstvo financí přistoupilo během pandemie koronaviru v letech 2020-2021, kterými se snažilo pomoci v průběhu krize ekonomickým subjektům, např. prostřednictvím kompenzačních bonusů a různých daňových úlev. Podrobněji zde sleduji vývoj státního rozpočtu v průběhu roku 2020, který lze z hlediska materiálního i procesního označit za skutečně mimořádný. Ověřovanou hypotézou je významný úbytek příjmů státního rozpočtu při současném enormním nárůstu výdajů státního rozpočtu během pandemie koronaviru v roce 2020.

Upozorňuji též na některé změny v daních, které byly motivovány posílením agregátní poptávky v době krize.

Jako zdroje jsem pro svou práci použil odborné knihy, zákony mediální sdělení a publikace Ministerstva financí.

1 Veřejný sektor

V každé ekonomice funguje veřejný (neziskový) sektor a soukromý (ziskový) sektor. Veřejný sektor zabezpečuje svou produkcí především veřejné statky, kdežto soukromý sektor se soustředí na pokud možno minimální náklady dosáhnout pokud možno maximálního efektu. Veřejný sektor je však závislý na soukromém, protože soukromý sektor plní veřejný rozpočty prostřednictvím daní. Takto nabyté finance jsou dále poskytovány pro veřejné služby a vytváření podmínek pro fungování veřejného sektoru.¹

Nyní bych chtěl přiblížit příčiny existence veřejného sektoru. Jedním z hlavních důvodů, proč existuje veřejný sektor, je, že *za určitých okolností i tržní systém selhává při dosahování efektivní alokace dostupných zdrojů a dochází k neefektivnosti alokaci zdrojů, ke ztrátám efektivnosti.*² V těchto chvílích se mluví o tržním selhání. V takovém případě nemůže daná ekonomika dosáhnout optimálního ekonomického stavu. Příčiny selhání trhu se dělí na:

1. **Mikroekonomické příčiny selhání trhu** – nedokonalá konkurence, nedostatek informací, existence přirozeného monopolu, existence veřejných statků a vznik externalit
2. **Makroekonomické příčiny selhání trhu** – nedostatečné využívání zdrojů, nedostatečné využívání lidského potenciálu
3. **Mimoekonomické příčiny selhání trhu** – potřeba zmírnit nerovnosti mezi subjekty, potřebu zvyšovat kvalitu lidského potenciálu a nutnost brát ohled na kvalitu životního prostředí³

Pro minimalizaci tržních selhání a ztráty dochází ke státním zásahům. „*Snaha korigovat nedostatky ekonomických rozhodnutí, realizovaných standardními (a pro tu kterou společnost charakteristickými) ekonomickými mechanismy, cestou*

¹ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

² PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-863-9519-7.

³ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-863-9519-7.

*státních zásahů, uskutečňovaných fiskálními nástroji, tj. veřejnými příjmy a veřejnými výdaji.*⁴

2 Charakteristika veřejné správy a její vnitřní struktura

Veřejná správa, jak už bylo zmíněno na rozdíl od soukromého sektoru, je vykonávána ve veřejném zájmu. Dále je však veřejná správa více vázaná. „*Státní moc může být uplatňována jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví*“⁵ a „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon*“.⁶ Hlavním úkolem veřejné správy tedy je výkon veřejné moci ve veřejném zájmu, která je zakotvena v zákonech a dalších podzákonných předpisech.⁷

Co se týče struktury, z hlediska subjektů dělíme veřejnou správu na státní správu, samosprávu a ostatní veřejná správa.

Dalším způsobem dělení je rozlišování podle subjektů veřejné správy na přímou a nepřímou. Přímá znamená provádění veřejné správy přímo orgány státu (pomocí vlastních služebních úřadů nebo soudů) a nepřímá, vykonávání veřejné správy v přenesené působnosti na základě a v souladu se zákony jinými orgány (obcemi, kraji) nebo určitými fyzickými osobami (vodní stráž).

Dále lze rozlišovat podle území, tedy veřejná správa celostátní, regionální a místní. Nebo na základě rozsahu správních činností, všeobecná a odborná (specializovaná) veřejná správa.

Organizace veřejné správy se řídí hlavně podle Ústavy České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších ústavních zákonů), kompetenční zákon (zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů)

⁴ HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

⁵ čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod

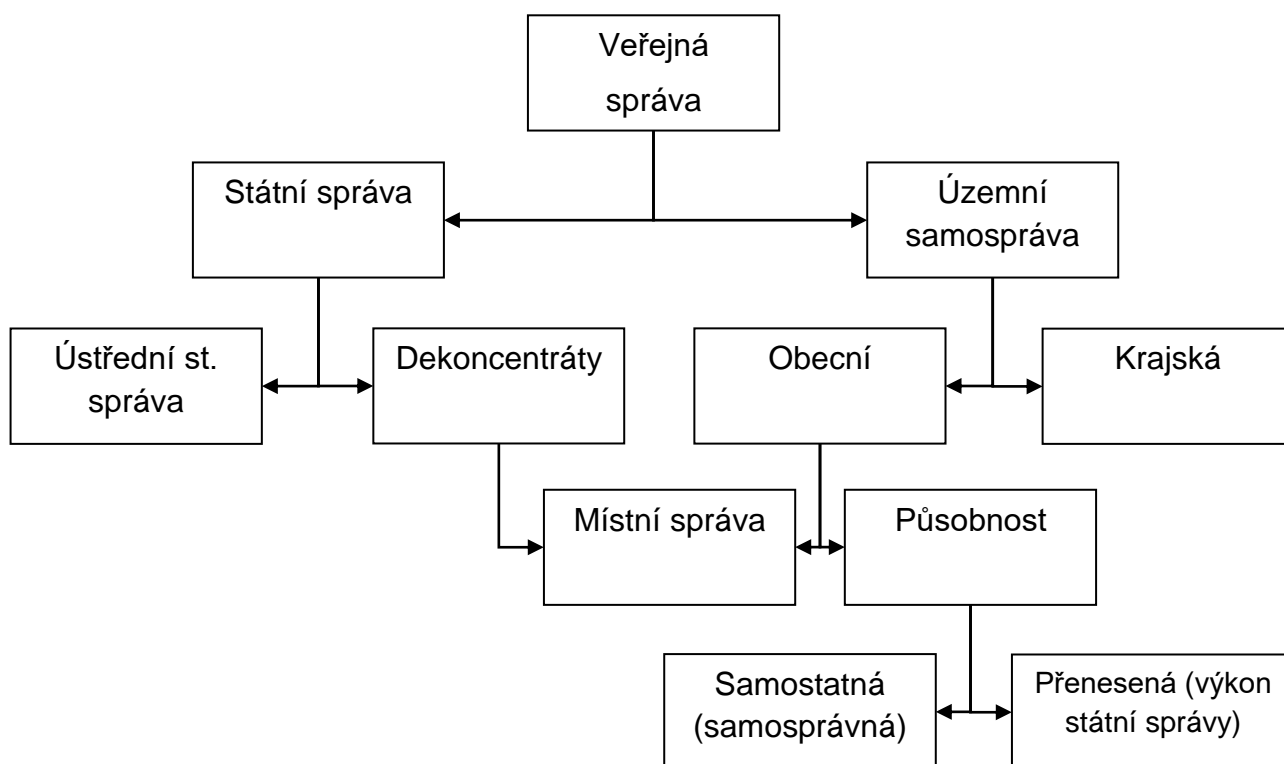
⁶ čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky

⁷ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

a ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (zákon č. 347/1997 Sb., ve znění pozdějších ústavních zákonů).⁸

Schematicky si můžeme ukázat strukturu veřejné správy na ČR.

Obrázek 1 Veřejná správa v ČR

Zdroj 1 PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

⁸ MINISTERSTVO VNITRA. VSTUPNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NÁSLEDNĚ: Organizace a činnost veřejné správy [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx>

3 Veřejné finance

„Termínem veřejné finance jsou označovány specifické finanční vztahy a operace probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a ostatními subjekty na straně druhé (tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod.).“⁹

Stejně jako veřejný sektor, fungují veřejné finance na základě, že *tržní sektor (soukromé finance) fungující v moderních ekonomikách nedokáže ve všech případech zajistit efektivní alokaci zdrojů.*¹⁰ Trh může selhávat ve třech základních oblastech.

1) Oblast efektivnosti (vznik monopolů)

2) Oblast stability (nezaměstnanost)

3) Oblast spravedlnosti a hodnot (vznik chudoby)¹¹

Hlavním účelem veřejných financí je zajištění veřejných finančních fondů a jejich následná efektivní redistribuce veřejným statkům. „Veřejné finance se tak stávají jedním z nástrojů veřejné politiky, nástrojem hospodářské politiky státu, jejíž součástí je v posledních více než 70 letech i stabilizační politika využívající i nástroje veřejných financí“¹²

4 Financování veřejné správy

Nástrojem financování veřejné správy a jejích činností je rozpočtová soustava. *„Rozpočtovou soustavou rozumíme soustavu veřejných rozpočtů (včetně rozpočtových vztahů fungujících uvnitř této soustavy) a institucí, které*

⁹ HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

¹⁰ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

¹¹ TETŘEVOVÁ, Liběna a kol. *Veřejný a podnikatelský sektor*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0.

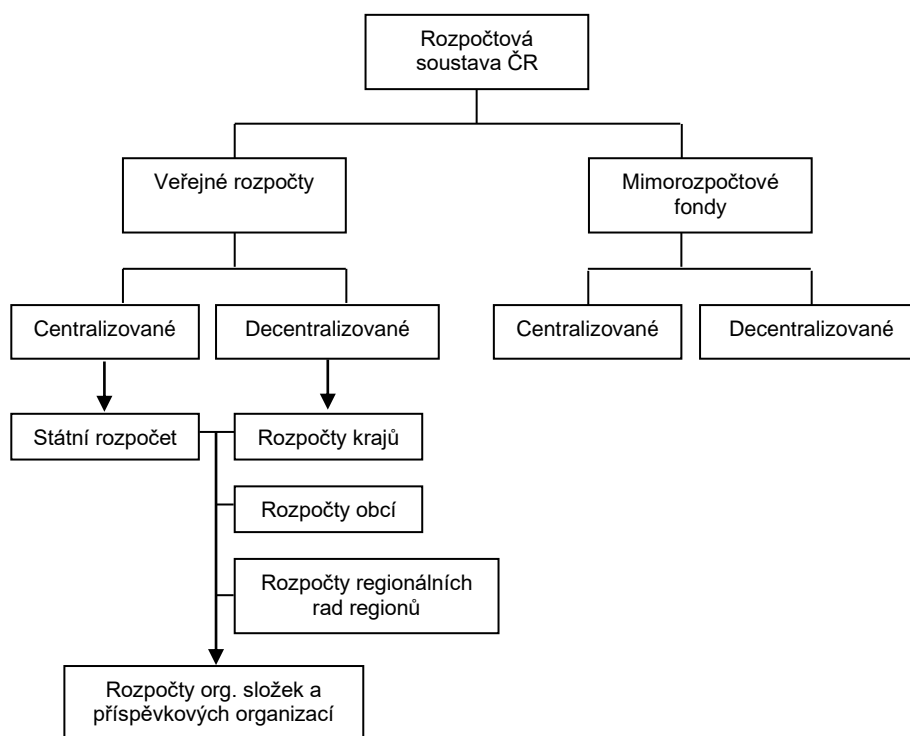
¹² PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy¹³.

Dle Pekové se pod pojmem rozpočtová soustava rozumí:

- Soustava peněžních fondů (fondové pojetí),
- Soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy,
- Soustava orgánů a institucí

Obrázek 2 Rozpočtová soustava ČR

Zdroj 2 HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

Na obrázku č. 2 vidíme, že rozpočtová soustava ČR je rozdělena do **soustavy veřejných rozpočtů** a **soustavy mimorozpočtových fondů**.

¹³ HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

Rozpočtová soustava v ČR je založena na vertikálním kombinovaném modelu fiskálního federalizmu. Tyto peněžní fondy se tvoří na principech:

- **Nenávratnosti** – není možná reklamace
- **Neekvivalence** - nerovnost mezi odvodem a příjmem u jedince
- **Nedobrovolnosti**¹⁴

Tyto rozpočtové orgány a mimorozpočtové fondy tvoří a rozdělují veřejné rozpočty a také kontrolují jejich plnění.

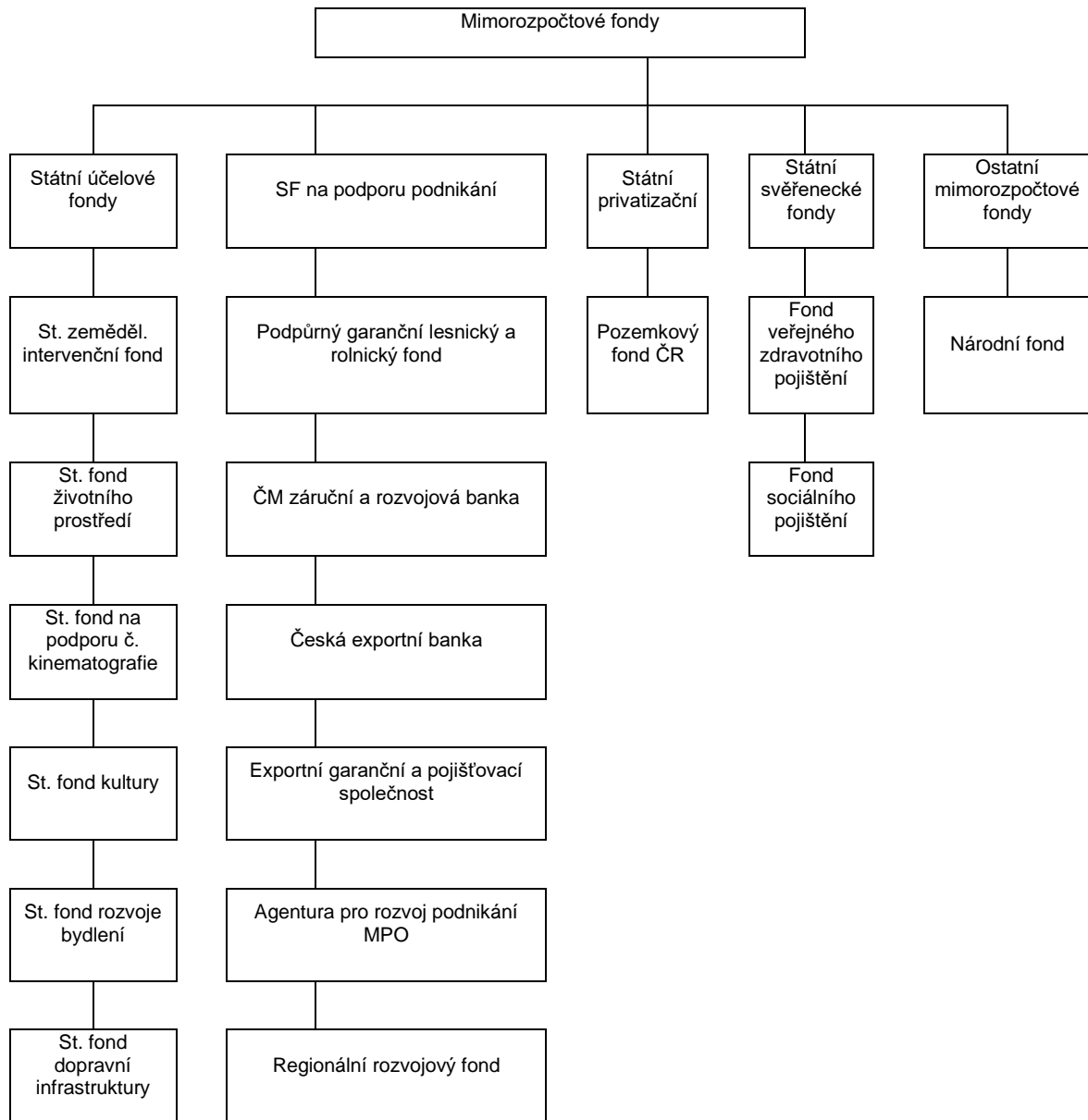
Rozpočtovou soustavu v České republice tvoří:

- státní rozpočet České republiky,
- rozpočty krajů,
- rozpočty měst a obcí (municipalit),
- rozpočty příspěvkových organizací,
- rozpočty regionálních rad regionů soudružnosti,
- státní fondy (zpravidla účelové),
- mimorozpočtové fondy územních samosprávných celků,
- fond zdravotního pojištění,
- fond sociálního zabezpečení¹⁵

¹⁴ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2.*, přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3.*, aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Obrázek 3 Mimorozpočtové fondy

Zdroj 3 HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAJTOVÁ a kol. Veřejné finance. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

4.1 Rozpočtové zásady

V této části bych chtěl vysvětlit pojem rozpočtová soustava, kterou lze charakterizovat jako historicky ověřené zkušenosti, které jsou uplatněny při řádné konstrukci státního rozpočtu. Zásady se dělí do dvou skupin. Na zásady uplatňované při řízení rozpočtového procesu a zásady uplatňované při hospodaření s rozpočtovými prostředky.

Zásady uplatňující při řízení rozpočtového procesu:

- **Zásada úplnosti a jednotnosti** – v jednom rozpočtu mají být zahrnuty veškeré finanční operace vlády a centrálních institucí.
- **Zásada reálnosti a pravdivosti** – snaha o zamezení zkreslování rozpočtových příjmů a výdajů v rozpočtu.
- **Zásada každoročního sestavování a schvalování** – rozpočet musí být sestaven každý rok. Sestavení, schválení a následné hospodaření podle schváleného rozpočtu je ze zákona povinné.
- **Zásada vyrovnanosti** – výdaje státního rozpočtu by měly být sestaveny, aby se rovnaly příjmům alespoň v delším časovém období.
- **Zásada publicity** – tato zásada má zabránit tajnému hospodaření vlády, proto je důležité informovat veřejnost o rozpočtovém hospodaření v podobě zveřejnění právní normy ve Sbírce zákonů.
- **Zásada přehlednosti** – je pevně daná struktura rozpočtů

Zásady hospodaření s rozpočtovými prostředky:

- **Zásada efektivnosti a hospodárnosti** – s rozpočtovými prostředky by mělo být zacházeno co nejekonomičtěji. Je povinnost dosahovat maximálních příjmů tím nejhospodárnějším způsobem.
- **Zásada přednosti výdajů před příjmy** – výdaje by měly být využity k ekonomickému růstu, které by poté byly pokryty příjmy.¹⁶

4.2 Veřejné rozpočty

Soustava veřejných rozpočtů se řídí podle dvou zákonů: zákon č. 218/2000 Sb. zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a zákon č. 250/2000 Sb. zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Na veřejný rozpočet lze nahlížet z více pohledů:

- 1) jako na peněžní fond,
- 2) z účetního hlediska jako na bilanci očekávaných příjmů a předpokládaných výdajů,
- 3) každoročně schvalovaný finanční plán (popř. schvalovaný na dané rozpočtové období, neshoduje-li se toto s kalendářním rokem),
- 4) coby nástroj veřejné, resp. fiskální politiky státu. Jednotlivé veřejné rozpočty jsou samostatně sestavovány a schvalovány, a mají vlastní příjmovou základnu, která je zákonem zajištěna, což jim poskytuje alespoň částečnou nezávislost (existují však i výjimky).

¹⁶ HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

Do soustavy veřejných rozpočtů zahrnujeme:

- Nadnárodní rozpočty – např. Evropská unie
- Ústřední státní rozpočet v zemi – státní rozpočet
- Rozpočty jednotlivých článků územní samosprávy – rozpočty obcí, rozpočty vyšších stupňů územní samosprávy
- Rozpočty veřejnoprávních podniků a veřejnoprávních (vládních) neziskových organizací ve veřejném sektoru.¹⁷

Veřejné rozpočty jsou rozděleny do dvou hlavních částí. **Rozpočty centrální vlády** (státní rozpočet, národní fondy, šest státních fondů, privatizační fondy a zdravotní pojišťovny, veřejné vysoké školy, mimorozpočtové fondy příspěvkových organizací, a dalších veřejných institucí, které nepůsobí na konkurenčním trhu) a místní **rozpočty** (rozpočty krajů a rozpočty regionálních rad regionů).

Veřejné rozpočty jsou z ekonomického hlediska definovány třemi hlavními funkcemi – funkcí alokační, stabilizační a redistribuční, přičemž funkci stabilizační a redistribuční plní primárně státní rozpočet, funkci alokační pak všechny veřejné rozpočty.¹⁸

¹⁷ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

¹⁸ HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

5 Státní rozpočet

Každý rok připravuje vláda státní rozpočet, který představuje finanční hospodaření státu na následující rozpočtový rok a schvaluje ho Poslanecká sněmovna. Státní rozpočet lze chápat jako:

- **Centralizovaný peněžní fond** – soustřeďuje a přerozděluje část finančních prostředků rozpočtové soustavy
- **Nejdůležitější bilanci státu** – porovnávají se příjmy a výdaje státu, důležitý výsledek je výše schodku či přebytku
- **Finanční plán** – státní rozpočet je závazný finanční plán, který však může být měněn na základě závažných ekonomických změn (např. zvýšení schodku)
- **Významný nástroj fiskální politiky** – fiskální politika znamená, že se stát snaží pomocí příjmů a výdajů státního rozpočtu ovlivnit svou ekonomiku. *„Cílem je zajistit makroekonomickou stabilitu – zejména stabilní ekonomický růst, nízkou nezaměstnanost, stabilní cenovou hladinu“¹⁹*
- **Důležitou právní normu** – státní rozpočet je každoročně schvalován formou zákona na daný rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním²⁰

5.1 Funkce státního rozpočtu

Státní rozpočet plní tři základní funkce: **alokační**, **redistribuční** a **stabilizační**. Pomocí těchto funkcí působí na ekonomické subjekty.

Stát pomocí alokační funkce alokuje (rozmisťuje) finanční prostředky na příslušné veřejné statky a služby. Je realizována pomocí daní a výdajů. Stát je poté alokuje na místa, kde je to podle vlády nejpotřebnější (nejefektivnější).

¹⁹ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie – základní kurz*. 3. vyd. Slaný: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.

²⁰ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

Další z funkcí je funkce redistribuční. Hlavním cílem této funkce je snížení nerovnosti ve společnosti a nastolení stavu, který je považován danou vládou za spravedlivý, pomocí přerozdělování důchodů jednotlivých ekonomických subjektů.

Poslední funkce je stabilizační. Stabilizační funkce je možnost veřejných financí na ovlivnění vývoje ekonomiky, aby nedocházelo k výrazným výkyvům.²¹

5.2 Výsledek hospodaření státního rozpočtu

V konečném výsledku mohou nastat tři varianty hospodaření se státním rozpočtem. Státní rozpočet vyrovnaný, schodkový (deficitní) nebo přebytkový. „*Jednotlivé varianty odrážejí hospodářskou politiku státu, ta reaguje na aktuální ekonomickou situaci a na předpokládaný vývoj ekonomiky.*“²² U vyrovnaného rozpočtu se výdaje rovnají příjmům. U schodkového a přebytkového typu mluvíme o saldu. To je rozdíl mezi příjmy a výdaji. Kladným saldem označujeme typ přebytkový, kdy jsou příjmy vyšší než výdaje a záporné saldo nastává při schodkovém rozpočtu, tedy když jsou výdaje vyšší než příjmy.²³

5.3 Příjmová strana státního rozpočtu

Příjmová strana představuje očekávané a plánované příjmy do státního rozpočtu. Příjmy rozpočtu tvoří především daně, pojistné na sociální zabezpečení, různé poplatky, výnosy spojené s majetkem státu a prostředky poskytnuté z rozpočtu EU.

²¹ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

²² MINISTERSTVO FINANČÍ, - Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2021 v kostce kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. 1. Praha, 2021 [cit. 2022-02-18]. ISBN 978-80-7586-046-0. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2021-41404>

²³ Tamtéž

5.4 Výdajová strana státního rozpočtu

Výdaje státu zahrnují především „důchody a další sociální dávky, platy státních zaměstnanců, převody do místních a krajských rozpočtů, různé dotace, výdaje na investice, výdaje na obsluhu státního dluhu a odvody do rozpočtu EU.“²⁴

Výdaje státního rozpočtu lze dělit do 3 skupin. **Mandatorní výdaje, quasi-mandatorní výdaje a nemandatorní výdaje.** Pod mandatorními výdaji si lze představit výdaje, které má stát ze zákona povinnost zajistit a vláda nemá možnost ovlivnit jejich výši. „Jsou to především sociální transfery, mezi něž patří výplaty penzí, tzn. dávky důchodového pojištění, nemocenské dávky a státní sociální podpora. Mimo sociálních transferů se dále jedná o platby státu do všeobecného zdravotního pojištění, výdaje na dluhovou službu, výplatu státních příspěvků ke stavebnímu spoření, penzijnímu připojištění atd.“²⁵

Dalšími výdaji jsou quasi-mandatorní. Sice tyto výdaje stát nemá zákonnou povinnost poskytnout, ale pokud chce zajistit funkčnost státu, musí je vyplácet. Jedná se tedy hlavně o platy státních zaměstnanců, pracovníků organizačních složek státu a příspěvkových organizací nebo výdaje na obranu. Netvoří tak obrovskou část výdajů jako mandatorní výdaje, ale každý rok se zvyšují.

Poslední výdaje jsou nemandatorní nebo také ostatní výdaje. Jedná se o výdaje, které nemá stát zákonnou povinnost zajistit, nebo nejsou nutné k chodu státu. Tyto výdaje pomáhají vládě usměrňovat hospodářský vývoj a směřovat jimi rozvoj společnosti a ekonomiky. Může se jednat o dopravní infrastrukturu, školství, sport.²⁶

²⁴ Příjmy a výdaje státního rozpočtu. Finance.cz [online]. 2019 [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/statni-rozpocet/statistiky/prijmy-vydaje/>

²⁵ Mandatorní výdaje. *Informační centrum vlády* [online]. [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://icv.vlada.cz/scripts/modules/advice/detail.php?id=647>

²⁶ MINISTERSTVO FINANČÍ, - Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2021 v kostce kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. 1. Praha, 2021 [cit. 2022-02-18]. ISBN 978-80-7586-046-0. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2021-41404>

6 Organizační struktura a funkce ministerstva financí

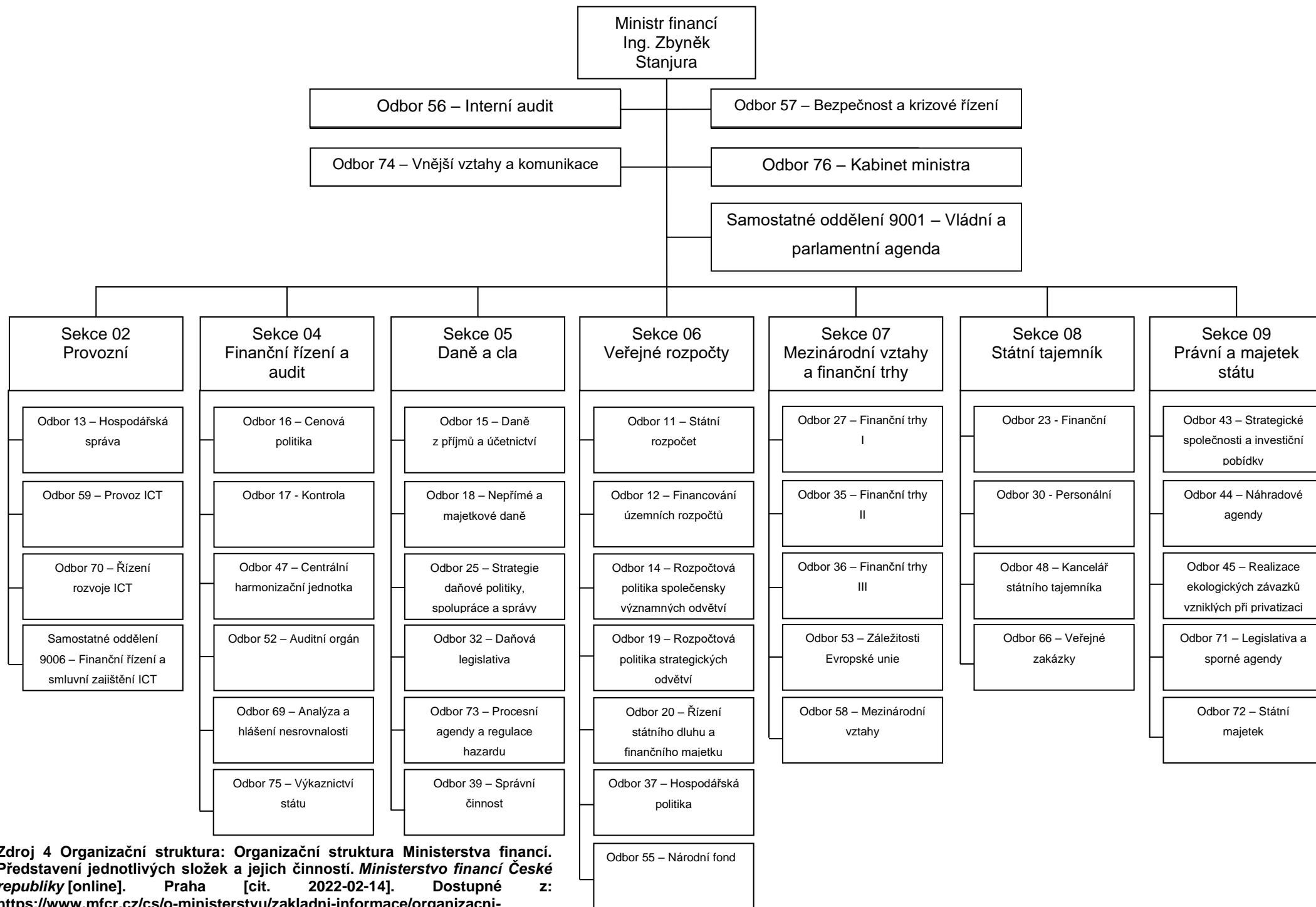
Ministerstvo financí bylo zřízeno (jako všechny ministerstva) zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, kterým se určují jednotlivé ústřední orgány, a upravuje jejich působnost. Dle §4 zákona č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky „*Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy pro:*

- *státní rozpočet republiky,*
- *státní závěrečný účet republiky,*
- *státní pokladnu České republiky,*
- *fiskální politiku,*
- *makroekonomické a fiskální prognózy pro přípravu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů,*
- *finanční trh,*
- *regulaci vydávání elektronických peněz a ochranu zájmů spotřebitelů na finančním trhu s výjimkou výkonu dohledu nad finančním trhem v rozsahu působnosti České národní banky,*
- *zavedení jednotné měny euro na území České republiky,*
- *platební styk,*
- *daně, poplatky a clo,*
- *finanční hospodaření,*
- *finanční kontrolu,*
- *přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků,*
- *účetnictví, audit a daňové poradenství,*
- *věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí,*
- *ochranu zahraničních investic,*
- *hazardní hry,*
- *hospodaření s majetkem státu,*
- *privatizaci majetku státu,*

- *příspěvek ke stavebnímu spoření a státní příspěvek na penzijní připojištění,*
- *ceny*
- *činnost zaměřenou proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a vnitrostátní koordinaci při uplatňování mezinárodních sankcí za účelem udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu, posuzuje dovoz subvencovaných výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků.“²⁷*

²⁷ Zákon č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

Obrázek 4 Organizační struktura Ministerstva financí

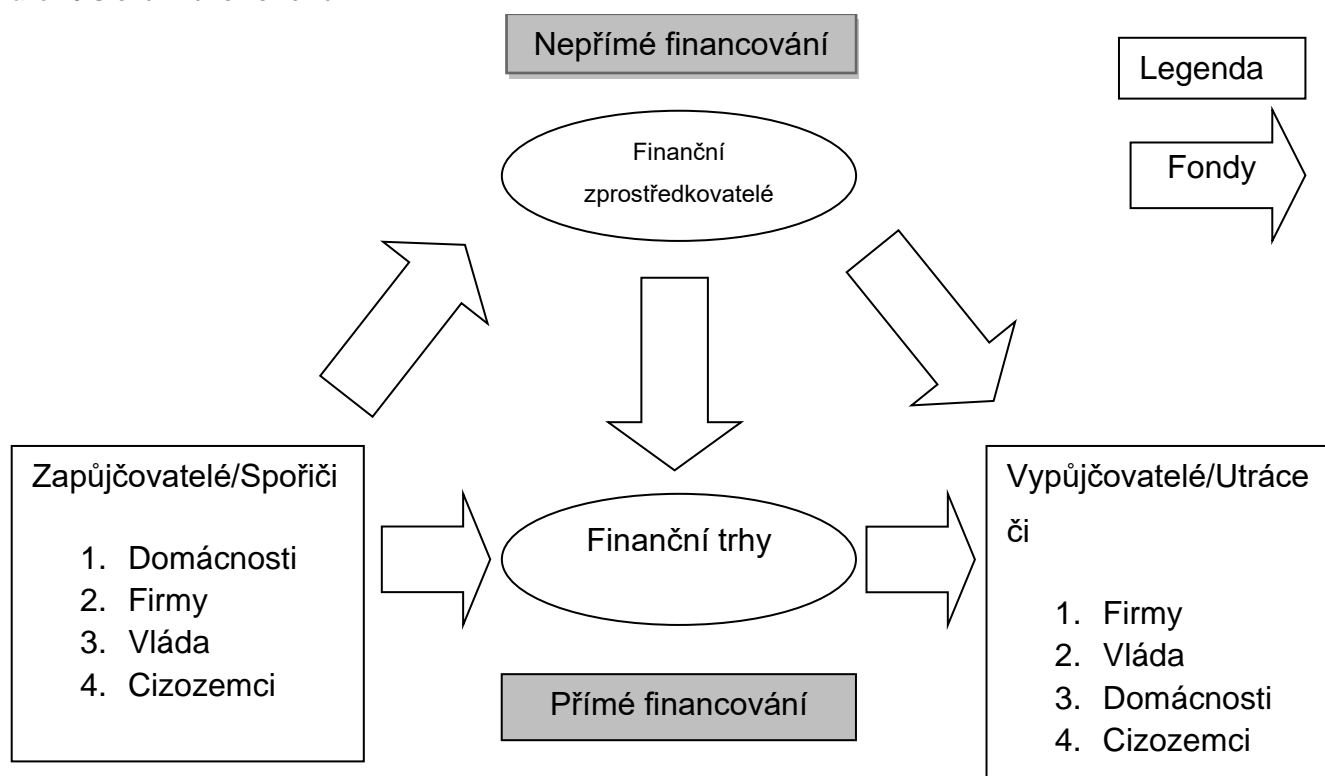
Zdroj 4 Organizační struktura: Organizační struktura Ministerstva financí. Představení jednotlivých složek a jejich činností. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura>

7 Finanční trh

„Finanční trh má v tržní ekonomice zásadní význam a je vedle trhu zboží, služeb a práce jedním z nezbytných předpokladů úspěšného fungování tržního ekonomického systému“.²⁸

„Finanční trhy jsou trhy, na kterých dochází k transferu disponibilních fondů od přebytkových jednotek k deficitním jednotkám, přičemž se tyto dvě skupiny prolínají.“²⁹ Je potřeba rozlišovat přímé financování (bez finančních zprostředkovatelů) a nepřímé financování (za pomoci finančních zprostředkovatelů). Princip fungování finančního trhu je znázorněn na obrázku č.5.

Obrázek 5 Úloha finančních trhů

Zdroj 5 ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. Základy financí. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

²⁸ REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 3., rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011, str. 38-41.)

²⁹ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. Základy financí. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

7.1 Typy finančních trhů

Finanční trhy se mohou dělit podle mnoha různých hledisek např. podle:

1) typu instrumentu:

a) **dluhové trhy** – obchodují se dluhové instrumenty (dluhopisy) ty se mohou dále dělit na

- krátkodobé (splatnost instrumentů do 1 roku)
- střednědobé (splatnost instrumentů od 1 roku do 10 let)
- dlouhodobé (splatnost instrumentů nad 10 let)

b) **akciové trhy** – obchodují se akcie

2) splatnosti instrumentu

a) **peněžní trh** – obchodovány jsou instrumenty, které mají splatnost do 1 roku (komerční cenné papíry)

b) **kapitálový trh** – obchodovány jsou instrumenty, které mají splatnost nad 1 rok (dlouhodobé dluhopisy)

3) obchodovatelnosti instrumentu

a) **primární trh** – instrumenty jsou prodány prvotním investorům (prvotní nabídka akcií pro investory tzv. IPO)

b) **sekundární trh** – obchodovány jsou již vydané instrumenty (akcie koupené investorem v rámci IPO, které jsou následně prodány dalšímu investorovi)

4) organizace trhů

a) **burzovní trhy** – obchody jsou vysoce standardizovány a probíhají za jedinou cenu (Burza cenných papírů Praha – BCPP nebo americká New York Stock Exchange – NYSE)

b) **mimoburzovní trhy** – obvykle se zde vyskytují dvě ceny pro instrumenty (RM-systém nebo americký NASDAQ) ³⁰

³⁰ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

7.2 Ministerstvo financí ve vztahu k finančnímu trhu

Podle kompetenčního zákona č.2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, je Ministerstvo financí ústředním orgánem státní správy pro finanční trh. S tím souvisí například zajišťování členství v mezinárodních finančních institucích a finančních orgánech Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Evropské Unie a dalších mezinárodních hospodářských seskupení (pokud toto členství nepřísluší výlučně České národní bance.)

V oblasti finanční stability a dohledu nad finančním trhem Ministerstvo financí:

- vytváří koncepci politiky finančního trhu a provádí jejich analýzu
- vytváří návrhy právních předpisů a zajišťuje jejich harmonizaci s právem EU, přičemž v případě potřeby, popř. stanoví-li tak zákon spolupracuje při zpracování právních předpisů s ČNB, asociacemi a s dalšími subjekty působícími v této oblasti
- zpracovává stanoviska a výklady k právním předpisům a k žádostem zahraničních institucí
- zpracovává podklady pro zprávy orgánům OECD, EU, WB a MMF
- zpracovává dopadové a srovnávací studie
- připravuje podklady pro rozhodování ve věcech týkajících se Garančního systému finančního trhu, Garančního fondu obchodníků s cennými papíry

Činnost Ministerstva financí související s problematikou finanční stability a dohledu zahrnuje tyto oblasti:

- Dohled nad finančním trhem
- Garanční schémata
- Krizové řízení
- Jednotný mechanismus dohledu³¹

³¹ Činnost Ministerstva financí v oblasti finanční stability a dohledu nad finančním trhem [online]. 2020 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/zakladni-informace>

Ministerstvo financí každý rok zpracovává zprávu, ve které MF analyzuje nejdůležitější změny v jednotlivých sektorech finančního trhu v uplynulém roce v kontextu delšího sledovaného období. Zpráva dále obsahuje zvláštní kapitolu věnovanou hlavním legislativním aktivitám Ministerstva financí v daném roce, které ovlivní budoucí fungování a vývoj finančního trhu. Zpráva se také podrobně věnuje působení Ministerstva financí v pracovních skupinách a výborech na evropské i globální úrovni.³²

Ze zprávy *SHRNUTÍ VÝVOJE FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2021* mohu zmínit legislativa finančního trhu, kdy byly přijaty novely zákona o ČNB, zákona o bankách a zákona o ozdravných postupech a řešení krize.

Na evropské úrovni byly schváleny předpisy týkající se řešení krize ústředních protistran, benchmarků, oživení kapitálových trhů, řešení rizik spojených s úvěry v selhání a panevropského osobního penzijního produktu. Projednávanými tématy byl balíček pro oblast digitálních financí, spotřebitelské úvěry, evropské zelené dluhopisy, balíček zahrnující revizi směrnice Solventnost II a nastavení ozdravných postupů a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven, implementace standardu Basel III a balíček dalších návrhů k unii kapitálových trhů.³³

³² Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/vyvoj-financniho-trhu/2021/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-48061>

³³ *SHRNUTÍ VÝVOJE FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2021* [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-06-30_Strucne-shrnuti-Zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2021.pdf

8 Opatření ministerstva financí během koronaviru

8.1 Kompenzační bonus

Jak už bylo řečeno kompenzační bonus je finanční injekce pro poškozené OSVČ, společníky malých s.r.o. a občanů pracujících na DPČ a DPP, kterým poklesly tržby alespoň o 30% oproti průměrné měsíční výši příjmů ve srovnávacím období.³⁴ Aktuálně se nacházíme ve druhém bonusovém období, které je od 1. 1. 2022 do 31. 1. 2022. Během tohoto období se vyplatí poškozené osobě za každý den 1000,- Kč čistého, u dohodáře to je 500,- Kč čistého.³⁵ Od března 2020 do prosince 2021 bylo vyplaceno celkově na kompenzačních bonusech 71,8 mld. Kč.³⁶

8.2 Liberační balíčky

V průběhu roku 2020 vláda schválila platnost tzv. liberačních balíčků, které měly pomoci ekonomickým subjektům zvládnout pandemii. Liberační balíčky obsahovaly opatření jako např.

- **Odložení daňových povinností všem podnikatelům, jejichž činnost byla bezprostředně omezena nebo zakázána vládními nařízeními**
- **Plošné prominutí správního poplatku** za podání žádostí na finanční či celní úřad
- **Plošné prominutí DPH na bezúplatné dodání základních ochranných prostředků**, u nichž vznikla povinnost přiznat daň
- **Individuální nástroje**, které daňové zákony dlouhodobě upravují **za účelem zohlednění individuální tíživé situace** (jedná se o možnost žádat o posečkání daně či rozložení její úhrady na splátky, možnost

³⁴ Kompenzační bonus pro podnikatele. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19/2020/kompenzacni-bonus-pro-podnikatele-39804>

³⁵ Kompenzační bonus (2022): Základní informace. *Finanční správa* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/kompenzacni-bonus/kompenzacni-bonus-2022/zakladni-informace>

³⁶ Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2021. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/pokladni-plneni-sr-44160>

požadovat snížení či zrušení záloh, možnost žádat prodloužení vybraných lhůt či jejich navrácení v předešlý stav, možnost žádat o individuální prominutí úroků z prodlení, penále a pokuty za nepodání kontrolního hlášení.)

- **Snížení sazeb DPH (sazba 10 %)**
- **Snížení daně silniční**
- **Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí³⁷**

8.2.1 Prominutí správního poplatku

Podle § 260 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád může ministryně financí *z moci úřední, pokud jde o daně, které spravují jím řízené správní orgány, zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně*

a) z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, nebo

b) při mimořádných, zejména živelných událostech.³⁸

Ministryně financí tak rozhodla z důvodů mimořádné události. Jedná se o prominutí správního poplatku „*spojeného s přijetím žádosti o prominutí pokuty za opožděné tvrzení daně, žádosti o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky, žádosti o prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení, správního poplatku spojeného s přijetím žádosti o povolení posečkání daně, zálohy na daň nebo rozložení jejich zaplacení ve splátkách, správního poplatku spojeného s přijetím žádosti o vrácení daní při dovozu nebo o prominutí celního nedoplatku a správního poplatku spojeného s přijetím žádosti o povolení úlevy na dani nebo cle.*“³⁹ Prominutá doba je od 25. listopadu do 31. prosince 2021.⁴⁰

³⁷ MF připravilo velký liberační balíček. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-pripravilo-velky-liberacni-balicek-39676>

³⁸ *Finanční zpravodaj* [online]. LV. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2021/financni-zpravodaj-cislo-35-2021-43827>

³⁹ *Finanční zpravodaj* [online]. LV. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2021/financni-zpravodaj-cislo-35-2021-43827>

⁴⁰ Tamtéž

8.2.2 Prominutí daně z přidané hodnoty

Ministryně financí rozhodla podle stejného zákona jako u prominutí správního poplatku tj. § 260 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád a *„prominula daň z přidané hodnoty při pořízení zboží z jiného členského státu a daň z přidané hodnoty při dovozu zboží, které se týkají filtračních polomasek, respirátorů a filtrů od 14. dubna až do 31. prosince 2021. Zároveň je prominuto DPH u diagnostických zdravotnických prostředků pro testování na onemocnění COVID-19 a očkovacích látek do 31. prosince 2022.“*⁴¹

⁴¹ *Finanční zpravodaj* [online]. LV. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2021/financni-zpravodaj-cislo-18-2021-41498>

8.3 Loss carryback

Loss carryback (situace, kdy podnik zaznamená čistou provozní ztrátu a rozhodne se tuto ztrátu uplatnit v daňovém přiznání za předchozí rok)⁴² jedná se o možnost uplatnit daňové ztráty jako položky odčitatelné od základu daně, a to na 2 zdaňovací období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období nebo období, za které se podává daňové přiznání, za která se daňová ztráta stanoví.⁴³ V tomto případě podnikatelé mohou vykázanou daňovou ztrátu za rok 2020 uplatnit zpětně ve svých základech daně za rok 2019 a 2018, které dohromady nepřesahují 30 mil. Kč.

Dále je možnost uplatnění „očekávané“ daňové ztráty zpětně za první bezprostředně předcházející období.⁴⁴ Tato možnost je uplatnitelná za první zdaňovací období, končící dnem 30. června 2020, jako položky odčitatelné od základu daně v bezprostředně předcházejícím období. Daňová ztráta „očekávaná“ je omezena částkou 30 mil. Kč.⁴⁵

8.4 Daňové úlevy

Ministerstvo financí pomocí daňových liberačních balíčků a prostřednictvím generálních pardonů ministryně financí připravilo několik opatření pro oporu při plnění daňových povinností.⁴⁶

8.4.1 Daň z příjmu fyzických a právnických osob

Ministerstvo financí posunulo termín daňového přiznání k dani z příjmů fyzických i právnických osob za rok 2020

⁴² HAYES, Adama. Loss Carryback. *Investopedia* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/l/losscarryback.asp>

⁴³ Informace k protikrizovému balíčku MF. *Finanční správa* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-standoviska-a-sdeleni/2020/informace-k-protikrizovemu-balicku-mf>

⁴⁴ Informace k protikrizovému balíčku MF. *Finanční správa* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-standoviska-a-sdeleni/2020/informace-k-protikrizovemu-balicku-mf>

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Koronavirus (COVID-19). *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19>

- pro papírové podání na 3. května 2021,
- pro elektronické podání až do 1. června 2021

Navíc o 3 měsíční prodloužení lhůty mohly požádat osoby, které byly v karanténě, prodělali onemocnění Covid-19 nebo měli jiné závažné důvody.⁴⁷

Ministerstvo financí prominulo:

„úrok z prodlení za zdaňovací období září 2020, říjen 2020, listopad 2020, prosinec 2020, leden 2021, únor 2021 a březen 2021, popřípadě III. čtvrtletí 2020, IV. čtvrtletí 2020 a I. čtvrtletí 2021, pokud byla daň uhrazena nejpozději dne 16. srpna 2021.“⁴⁸

*„Daňové přiznání pro daň z nemovitých věcí bylo možné **podat bez sankce až do 1. dubna 2021**. Daň bylo nutné zaplatit **do 31. května 2021**.“⁴⁹*

*„**Prominuli jsme zálohu na daň silniční na zdaňovací období roku 2021 splatnou 15. dubna 2021**. Daňové přiznání pro silniční daň za daný rok bylo možné podat a zaplatit **do 1. dubna 2021**.“⁵⁰*

8.5 Covidové zákony na finančním trhu

Jedním z dopadů situace ohledně pandemie COVID- 19 je hrozba masivního nárůstu nesplacených dluhů ze sjednaných úvěrů, peněžitých zápůjček a dalších obdobných finančních služeb. Proto došlo na plošné veřejnoprávní moratorium s cílem garantovat právo na odklad či modifikaci splátek úvěru a upravit podmínky při takovém odkladu.

14. dubna 2020 nabyl účinnost nový **zákon č. 177/2020 Sb. o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19** jehož účelem byl odklad splátek úvěrů, peněžitých zápůjček nebo obdobných

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Koronavirus (COVID-19). *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19>

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ Tamtéž

finančních služeb. Zákon platil na všechny úvěry sjednané a čerpané před datem 26. března 2020.

Podmínkou pro ochrannou dobu (odklad) bylo oznámení úvěrovaného vůči úvěrujícímu, že hodlá využít možnosti odložení splátek úvěru podle zákona o moratoriu. Pokud tak úvěrovaný učinil do konce dubna, ochranná doba by trvala 6 měsíců nebo 3 měsíce, podle toho, kterou možnost si úvěrovaný zvolil. Pokud úvěrovaný oznámil možnost později, tak se délka ochranné doby zkrátila vždy o měsíc, tj. když tak učinil v červnu, byla ochranná doba pouze 4 měsíce nebo 1 měsíc.

Splatnost jednotlivých splátek se jen odkládala, nikoliv anulovala. Výše splátky tedy zůstala stejná. V době od 1. května 2020 do 31. října 2020 také nevzniklo právo na sankční platby související s prodlením např. úrok z prodlení.⁵¹

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru platí pro úvěry pro spotřebitele. Tento zákon umožňuje věřiteli odložit bezplatně splátky stávajícího dluhu ze spotřebitelského úvěru. V účinnosti dne 24. dubna 2020 vešla novelizace tohoto zákona – zákon č. 186/2020 Sb. o spotřebitelském úvěru.⁵² Novela doplnila dva odstavce v § 122 a to:

(4) U dluhu ze spotřebitelského úvěru, s jehož plněním je spotřebitel v prodlení delším než 90 dnů, vzniká věřiteli právo pouze na úrok, který odpovídá úroku určenému zápůjční úrokovou sazbou ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů, nebyl-li sjednán úrok nižší.⁵³

⁵¹ MATZNER, Jiří. Jaká jsou pravidla a podmínky moratoria na splácení úvěrů?. *Měšec.cz* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/jaka-jsou-pravidla-a-podminky-moratoria-na-splaceni-uveru/>

⁵² Důvodová zpráva k zákonu č. 177/2020 Sb., o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19. *ASPI* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/277965/1/2/duvodova-zprava-c-lit277965cz-duvodova-zprava-k-zakonu-c-177-2020-sb-o-nekterych-opatrenich-v-oblasti-splaceni-uveru-v-souvislosti-s-pandemii-covid-19>

⁵³ Zákon č. 186/2020 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů

(5) Odstavce 1, 2 a 4 se použijí obdobně i na odloženou platbu, peněžitou zápůjčku, úvěr nebo obdobnou finanční službu, kde dlužník, který je fyzickou osobou, avšak není spotřebitelem, je v prodlení delším než 90 dnů s plněním peněžitého dluhu. Souhrn výše všech uplatněných smluvních pokut v takovém případě nesmí přesáhnout součin čísla 0,5 a celkové výše odložené platby, peněžité zápůjčky, úvěru nebo obdobné finanční služby.⁵⁴

⁵⁴Zákon č. 186/2020 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů

8.6 EET před, během covidu a budoucnost

Elektronická evidence tržeb se řídí podle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění novely zákona č. 256/2019 Sb. s vyznačením účinnosti jednotlivých změn.⁵⁵ Od roku 2016 se jedná o krok bývalého premiéra Andreje Babiše o evidenci tržeb. Snaží se tím zabránit menším provozovatelům, aby některé tržby dostávali tzv. pod stolem a poctivě vykazali daně. *Do roku 2020 přineslo EET na daních a pojistných odvodech 33 mld. Kč* tvrdí Ministerstvo financí.⁵⁶

8.6.1 EET během covidu

Během pandemie došlo k pozastavení povinnosti elektronicky evidovat tržby a k dokladu všech čtyř fází (fáze představují, kdy a kdo se zapojoval do evidence) elektronické evidence tržeb na 1. ledna 2023. Systém EET byl však stále aktivní a podnikatelé, kteří se rozhodli elektronicky evidovat své tržby, tak stále mohli.⁵⁷

8.6.2 EET po volbách

Ministerstvo financí navrhlo dne 9. 3. 2022 zrušení zákona o evidenci tržeb k 1. lednu 2023. Ministr financí Zbyněk Stanjura prohlásil „*EET přináší zbytečnou administrativu podnikatelům, které souhrnně provoz a aktualizace pokladních zařízení stojí každoročně zhruba 1,5 miliardy korun. Když si k tomu*

⁵⁵ Legislativa. Etržby [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.etrzby.cz/cs/legislativa>

⁵⁶ POSPÍŠIL, Aleš. EET přineslo státu 33 miliard korun, tvrdí Ministerstvo financí. E15: FinExpert [online]. 2019 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/eet-prineslo-statu-33-miliard-korun-tvrdi-ministerstvo-financi-1364655>

⁵⁷ Sněmovna souhlasí s odkladem EET na 1.1.2023. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/odklad-eet-39700>

*přidáte celkový náklad na straně státu za zhruba půl miliardy korun ročně, nevidím žádný důvod v EET pokračovat.*⁵⁸

Ze závěrečné zprávy ministerstva financí vychází na světlo, že v letech 2017-2020 činily celkové provozní náklady ministerstva financí, finanční správy a celní správy 2,17 mld. Kč.⁵⁹

⁵⁸ Vláda schválila úplné zrušení EET od příštího roku. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/vlada-schvalila-uplne-zruseni-eet-od-pri-46800>

⁵⁹ Tamtéž

9 Státní rozpočet a jeho vývoj v roce 2020

9.1 Příjmová strana státního rozpočtu

Daňové příjmy tvoří kolem 90% celkových příjmů státu. Z toho jsou největší daňové příjmy bez pojistného SZ, které za rok 2020 tvořily 717,50 mld. Kč z celkových 1 257,93 mld. Kč daňových příjmů. Mezi to se počítají například daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob, daně z hazardních her (vč. zrušených odvodů z loterií a VHP), daně z přidané hodnoty a spotřební daně. Samostatnou částí je pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které tvořilo zbytek 540,43 mld. Kč celkových daňových příjmů.⁶⁰

9.2 Výdajová strana státního rozpočtu

Jak už bylo zmíněno, výdaje státního rozpočtu si můžeme rozdělit do 3 skupin. Největší skupinou výdajů státního rozpočtu jsou mandatorní výdaje. Z celkových výdajů tvoří kolem 60 %. Jedná se například o dávky důchodového pojištění, nemocenského pojištění, sociální dávky atd. Na rok 2020 představovaly cca 882,7 mld. Kč neboli 54,6% celkových výdajů státního rozpočtu.

Quasi-mandatorní výdaje nejsou stanoveny zákonem, ale jsou nezbytné pro fungování státu. Jedná se hlavně o platy zaměstnanců. Jen v roce 2019 se náklady na platy státních zaměstnanců pohybovaly okolo 13,8 % z celkových příjmů státního rozpočtu a v roce 2020 se jednalo už o 15,8 %, což znamená přibližně 232,5 miliard korun. Na rok 2022 se plánují celkové výdaje na platy státních zaměstnanců přibližně 254,4 miliard korun.

⁶⁰ Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2020. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/pokladni-plneni-sr-40434>

Zbýlých 27,3 % celkových výdajů státního rozpočtu za rok 2021 představovali nemandatorní výdaje.⁶¹

9.3 Novelizace státního rozpočtu

Jediná novelizace státního rozpočtu proběhla v roce 1991, kdy však existoval rozpočet český a federální. Z důvodů krize a vyhlášení nouzového stavu došlo k novelizaci státního rozpočtu na základě §99 zákona č. 90/1995 Sb. zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, kdy nastává stav legislativní nouze, který je možno vyhlásit *za mimořádných okolností, kdy jsou zásadním způsobem ohrožena základní práva a svobody občanů nebo bezpečnost státu nebo kdy státu hrozí značné hospodářské škody, vyhlásí předseda Sněmovny na návrh vlády stav legislativní nouze na určitou dobu.*⁶²

Předložený návrh zákona je poté možné projednávat ve zkráceném jednání, pokud tak rozhodne předseda Sněmovny na žádost vlády.⁶³ *Procedura projednávání návrhu zákona ve zkráceném jednání nemá první čtení, předseda přikáže návrh přímo výboru a určí nepřekročitelnou lhůtu, do níž musí výbor předložit usnesení. Poté se koná rovnou druhé čtení návrhu zákona, přičemž může být upuštěno od obecné rozpravy, o čemž se usnese Sněmovna. Řečnická doba může být zkrácena na 5 minut. Třetí čtení návrhu zákona se může konat bezprostředně po druhém čtení.*⁶⁴

9.4 Státní rozpočet na rok 2020

První verze státního rozpočtu byla schválena zákonem č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020 dne 4. prosince 2019. Tento zákon nabyl účinnosti dne 01. 01. 2020, která však platila jen do 25. 3. 2020.

⁶¹ MINISTERSTVO FINANČÍ, - Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2020 v kostce kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. 1. Praha, 2020 [cit. 2022-02-18]. ISBN 978-80-7586-039-2. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2020-38000>

⁶² Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny

⁶³ Tamtéž

⁶⁴ Zákonodárny proces ve stavu legislativní nouze. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=314>

Celkové příjmy státního rozpočtu ČR na rok 2020 byly stanoveny částkou 1 578 118 723 753 Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu na 1 618 118 723 753 Kč a schodek státního rozpočtu ve výši 40 000 000 000 Kč.⁶⁵

Tabulka 1 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

Očekávané příjmy v Kč	Očekávané výdaje v Kč	Očekávaný schodek v Kč
1 578 118 723 753	1 618 118 723 753	40 000 000 000

9.5 Novelizace státního rozpočtu během roku 2020

Na začátku roku 2020 zasáhla celý svět pandemie, která ochromila všechny průmysly. Na konci roku 2019 se už sice o vysoce nakažlivém viru z Číny mluvilo, jen málokdo však očekával jeho ničující následky. Česká republika musela reagovat a přejít k tvrdým opatřením. V souvislosti s tím muselo dojít také k novelizaci státního rozpočtu.

První novelizovaná verze státního rozpočtu byla účinná jen od 26. 03. 2020 do 26. 04. 2020. Celkové příjmy státního rozpočtu ČR byly stanoveny na 1 488 318 723 753 Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu byly stanoveny na 1 688 318 723 753 Kč a schodek státního rozpočtu na 200 000 000 000 Kč.⁶⁶

Tabulka 2 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.

Očekávané příjmy v Kč	Očekávané výdaje v Kč	Očekávaný schodek v Kč
1 488 318 723 753	1 688 318 723 753	200 000 000 000

⁶⁵ Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

⁶⁶ Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.

Druhá novelizace nabyla účinnosti dne 27. 04. 2020 a skončila 15. 07. 2020. V této verzi byly určeny celkové příjmy státního rozpočtu ČR na 1 428 218 723 753 Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu byly zase navýšeny na 1 728 218 723 753 Kč a také narostl schodek státního rozpočtu na 300 000 000 000 Kč.⁶⁷

Tabulka 3 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb. a č. 208/2020 Sb.

Očekávané příjmy v Kč	Očekávané výdaje v Kč	Očekávaný schodek v Kč
1 428 218 723 753	1 728 218 723 753	300 000 000 000

Poslední novelizace nabyla účinnosti dne 16. 07. 2020 a platí doposud. Celkové příjmy státního rozpočtu ČR klesly na 1 364 818 723 753 Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu vzrostly na 1 864 818 723 753 Kč a schodek státního rozpočtu stoupl na historicky nejvyšší číslo 500 000 000 000 Kč.⁶⁸

Tabulka 4 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb., č. 208/2020 Sb. a č. 323/2020 Sb.

Očekávané příjmy v Kč	Očekávané výdaje v Kč	Očekávaný schodek v Kč
1 364 818 723 753	1 864 818 723 753	500 000 000 000

10 Změny v daních 2021

1. 1. 2021 se zásadně změnil výpočet daní z příjmu fyzických osob. Do konce roku 2020 se počítala daň z příjmu fyzických osob ve výši 15% ze superhrubé mzdy, což je hrubá mzda navýšená o sociální a zdravotní pojištění odvedené zaměstnavatelem za zaměstnance. Od roku 2021 se tedy počítá 15% daň z příjmu přímo z hrubé mzdy, čímž zbude zaměstnanci v reálu více peněz. Také

⁶⁷ Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb. a č. 208/2020 Sb.

⁶⁸ Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb., č. 208/2020 Sb. a č. 323/2020 Sb.

se nahradila solidární přírážka pro osoby, které vydělávají měsíčně více než 141 746 Kč. Ty platí od 1.1.2021 23% daň.⁶⁹

Podle odhadů Úřadu Národní rozpočtové rady má přijít stát na příjmech z daně v důsledku výše zmíněných opatření až o 88 miliard korun ročně.⁷⁰

Prezident Miloš Zeman požadoval omezení superhrubé mzdy jen na dva roky, což odsouhlasil i bývalý premiér Andrej Babiš. Nakonec však návrh nebyl časově omezen.⁷¹

Ze strany Ministerstva financí došlo také k několika změnám na **slevách na daních za rok 2021**. Zvýšila se základní sleva na dani na poplatníka o 3 000 Kč na celkových 27 840 Kč. Tzv. stravenková revoluce je stravenkový paušál, další možnost zaměstnavatelů poskytnout příspěvek na stravování pro zaměstnance. Tento příspěvek bude osvobozen od daní i pojistných odvodů do zákonem stanovené výše. Došlo také k zvýšení hranice pro odpisování a zrušení odpisování nehmotného majetku, snížení spotřební daně z nafty, uznatelnost výdajů k boji s koronavirem, podpora pracujících rodin s dětmi (dojde ke zrušení zastropování částky u daňového bonusu pro děti) atd.⁷²

⁶⁹ Změny ve výpočtu čisté mzdy v roce 2021. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kalkulacka/vypocet-ciste-mzdy-2021/>

⁷⁰ NOVÁ STUDIE ÚNRR VYČÍSLUJE DOPADY ZRUŠENÍ SUPERHRUBÉ MZDY PŘI SAZBÁCH 15 A 23 %. KROMĚ VÝPADKU PŘÍJMŮ BY DOŠLO I KE SNÍŽENÍ PROGRESIVITY A NÁRŮSTU NEROVNOSTI. *Národní rozpočtová rada* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://unrr.cz/nova-studie-unrr-vycisluje-dopady-zruseni-superhrube-mzdy-pri-sazbach-15-a-23-krome-vypadku-prijmu-by-doslo-i-ke-snizeni-progresivity-a-narustu-nerovnosti/>

⁷¹ ČTK. Konec zdaňování superhrubé mzdy. Podívejte se, jak to ovlivní mzdu zaměstnance. *Lidovky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/snemovna-v-dilcim-hlasovani-schvalila-zruseni-superhrube-mzdy-nove-maji-platit-sazby-15-a-23-procent.A201120_004213_In_domov_rkj

⁷² Přehled nejdůležitějších změn v gesci Ministerstva financí pro rok 2021. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/prehled-nejdulezitejsich-zmen-v-gesci-mi-40144>

11 Hlavní záměry Ministerstva financí pro příští období

V této kapitole se budu věnovat možným krokům, které Ministerstvo financí plánuje učinit v blízké budoucnosti. Hlavními zdroji této kapitoly byly komentáře ministra financí Zbyňka Stanjury a oficiální tisková prohlášení a tiskové zprávy všech sektorů Ministerstva financí.

11.1 Zrušení státního příspěvku u stavebního spoření

Jedním z možných kroků do budoucnosti pro snížení schodku je zrušení stavebního spoření. Přesněji zrušení státních příspěvků do systému stavebního spoření.

Abyste dosáhli na státní příspěvek z tzv. stavebka, tak musíte spořit po dobu 6 let a každý rok získáte maximální výši podpory na jednoho účastníka 10% z celkové roční naspořené částky. Maximální částku, kterou můžete za rok obdržet je 10% z 20 000 Kč, tedy 2 000 Kč. Pro dosažení této částky je tedy potřeba si měsíčně spořit alespoň 1 700 Kč. Pokud si však účet zrušíte před uplynutím 6 let, tak o státní podporu přijdete a budete muset zaplatit sankci podle sazebníku stavebních spořitelů. Úrokové zhodnocení se většinou pohybuje kolem 1-3% p.a., což nikdy nebylo velké zhodnocení, pokud však pohlédneme na současnou inflaci, která se pohybuje kolem 17,5%, tak takové roční zhodnocení můžeme považovat za zanedbatelné.

Státní podpora není každý rok 10% z celkové naspořené částky, ale jen roční. Za předpokladu, že klient pošle 20 000 Kč první rok a 20 000 Kč druhý rok, tak nedostane 10% z 40 000 Kč, ale jen 10% z roční naspořené částky tj. 2 000 Kč. Efektivní úrok státní podpory se tedy snižuje.

Hlavním benefitem stavebního spoření byla tedy státní podpora a nízká míra rizika. *„Vzhledem k poměru rizika, které v podstatě nebylo žádné, a výnosu bylo stavební spoření velice atraktivní. V dnešní době je ale překonání inflace*

jakýmkoli podobným produktem naprosto nemožné, to asi nemá význam posuzovat,“ říká hlavní ekonom Cyrrus Vít Hradil.⁷³

Státní rozpočet by ušetřil ročně kolem 4 miliardy Kč, a podle šéfa Národní rozpočtové rady Mojmíra Hampla, přestože od takové částky nelze očekávat zásadní snížení státního dluhu, tak se jedná o jeden z prvních koncepčních kroků k nápravě strukturální nerovnováhy českých veřejných financí.⁷⁴

Obliba stavebního spoření stále klesá. V největším období popularity, přesněji v roce 2015, vydal stát na státní podpoře u stavebního spoření přes 16 miliard, což se rovnalo 1,7 procenta výdajů tehdejšího státního rozpočtu. V roce 2019 přispěl stát u stavebního spoření „jen“ 4 miliardy korun, což bylo 0,25 procenta výdajů státního rozpočtu. Tyto data dále napomáhají ke zrušení státní podpory.⁷⁵

V roce 1993, kdy byl schválen zákon o stavebním spoření, bylo hlavním cílem stavebního spoření poskytování úvěrů na bydlení s výhodnou úrokovou sazbou. V důvodové zprávě k tomuto zákonu se dočteme, že „filozofie stavebního spoření vychází ze spoření při nízké úrokové sazbě a následného čerpání úvěru při nižších sazbách, než odpovídá komerčním úvěrům“. Stavební spořitelny by tedy měly poskytovat úvěry s nižšími úrokovými sazbami než komerční banky. Což je pravda. Stavební spořitelny, podle bankovních statistik ČNB, poskytují úvěry ze stavebního spoření s úrokovými sazbami těsně pod čtyřmi procenty. Průměrná úroková sazba hypoték byla na začátku července 6.24 procent. Zákon totiž omezuje úrokovou sazbu úvěru ze stavebního spoření, která může být maximálně o tři procentní body nad úročením vkladů. Stavební spořitelna také nemůže jednostranně změnit úrokovou sazbu úvěru ze

⁷³ KRÝŽOVÁ, Sofie. Boj o stavební spoření se vrátil. A s ním i mýtus o jeho výhodách. *Seznam Zprávy* [online]. 2022 [cit. 2022-08-17]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-boj-o-stavebko-se-vratil-cesi-ho-miluji-ale-nemaji-k-tomu-duvod-211740>

⁷⁴ OTTO, Pavel. Zrušit stavební spoření by bylo rozumné, míní analytici. Spořitelny jsou proti. *E15* [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/zrusit-stavebni-sporeni-by-bylo-rozumne-mini-analytici-sporitelny-jsou-proti-1392405#utm_content=trendingnews&utm_term=stavebn%C3%AD%20spo%C5%99en%C3%A4&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz

⁷⁵ Tamtéž

stavebního spoření, protože ta je pevně sjednaná ve smlouvě o stavebním spoření. Tento velmi výhodný úvěr na bydlení je však poskytován stavebními spořitelny velice zřídka. Z celkového objemu poskytovaných úvěrů je podíl úvěru ze stavebního spoření menší než pět procent. Stavební spořitelny totiž mnohem radši poskytují překlenovací úvěr, u kterých zákon úrokovou sazbu nijak nereguluje a úroková sazba kopíruje trh. Zákon č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření mimo jiné ukládá povinnost stavebním spořitelnám uvádět podmínky pro poskytování úvěru ve všeobecných obchodních podmínkách. Ministerstvo financí schvaluje stavebním spořitelnám tyto všeobecné obchodní podmínky. Vláda má tedy silnou páku na úpravu stavebního spoření.⁷⁶

11.2 Válečná daň

Další akcí pro snižování státního schodku je zavedení tzv. válečné daně. Za tímto názvem je schovaná jiná daň tj. daň z mimořádných nebo neočekávaných zisků. Čímž se jedná o jeden z typů sektorové daně.

„Jsem proti sektorové dani, tedy kdy se na nějaký sektor uvalí dodatečná daň. Vážně ale debatujeme zavedení něčeho, co bych nazval jako válečnou daň. Na úrovni vlády zvažujeme, že bychom takovou mimořádnou daň zavedli v okamžiku, kdy mají firmy mimořádné zisky nikoliv kvůli lepším službám, produktům či více zákazníkům, ale z důvodu vnějších okolností. To není sektorová daň.“ Vysvětlil ministr financí Zbyněk Stanjura ve vysílání CNN Prima NEWS.⁷⁷

Ministr financí Stanjura tedy popírá, že by šlo o sektorovou daň, přestože je to daň, která nad rámec normálního zdanění mimořádně a jednorázově zdaní selektivně vybrané odvětví nebo sektory. A tyto sektory jsou vybrány politiky.

⁷⁶ KIELAR, Petr. Nerušme stavebko. Má i výhody, o kterých ale banky moc nemluví. *Seznam Zprávy* [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-ocima-byznysu-nerusme-stavebko-ma-i-vyhody-o-kterych-ale-banky-moc-nemluvi-211933#>

⁷⁷ Zvažujeme zavedení válečné daně, oznámil ministr Stanjura. *Echo24* [online]. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SLKzr/valecna-dan-mimoradne-zisky-ministerstvo-financi-stanjura-fialova-vlada-opozice>

Hlavním cílem této daně by byly banky a energetické firmy, přesněji ČEZ a třetí zatím nekonkretizovaný sektor.

Se zavedením válečné daně člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) Roger Dominik Stroukal nesouhlasí. „*Je to blbost, není to nic rozumného. Je to ale odolnější vůči politickým rozhodnutím. Nemusíme se spoléhat na slib politiků, že letos banky zdaní a příští rok ne. To by žádný politik příští rok nezrušil,*“ poznamenal. Nastavení mimořádné daně mělo být imunní vůči politickým náladám: „*Parametry mají být nastavené tak, že v momentě, kdy ta mimořádnost skončí, tak se ta daň zruší sama.*“⁷⁸

Jedním z největších problémů společnosti a ekonomů je však pojmenování této daně. Válečná daň poukazuje na válku na Ukrajině ta, však může za mimořádnou ziskovost energetických firem a bank jen z části. Jeden z částí výnosů pro banky je vysoká inflace. Na tu Česká národní banka reaguje zvyšováním úrokových sazeb. Za velkou inflaci z větší části také může předchodí vláda. A vysoká cena plynu nebo velkoobchodní elektřiny už byla hlášena několik měsíců před válkou. Samotná Bohemia Energy padla v říjnu 2021 kvůli vysokým burzovním cenám elektřiny a plynu.⁷⁹

Do státní kasy by tyto daně mohly přinést až 60 miliard korun.

Zbyněk Stanjura výnosy z tzv. windfall daně, jak tuto daň nazývá ministr financí, nechce snižovat schodek rozpočtu. Stačilo by mu, kdyby výnos z této daně pokryl vysoké ceny energií. Podle Stanjury „*stát nemá problém s cashflow, stát má problém s deficitem rozpočtu*“.⁸⁰

⁷⁸ DOLEJSKÝ, Roman. Zvoní našim úsporám umíráček? Experti zhodnotili dopad válečné daně na Čechy Zdroj: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/469455-vlada-si-od-valecne-dane-slibuje-desitky-miliard-nedopadne-to-ale-nakonec-na-cechy?campaignsrc=tn_clipboard. *TN* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/469455-vlada-si-od-valecne-dane-slibuje-desitky-miliard-nedopadne-to-ale-nakonec-na-cechy?campaignsrc=tn_clipboard

⁷⁹ KOVANDA, Lukáš. „Válečná daň“ je jen jiné označení pro sektorovou daň. Fialova vláda ji chce novým názvem marketingově prodat veřejnosti, i když stále jde o porušení slibu voličům a o vykrádání KSČM. *Kurzy* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/665734-valecna-dan-je-jen-jine-oznaceni-pro-sektorovou-dan-fialova-vlada-ji-chce-novym-nazvem/>

⁸⁰ Vláda zvažuje novou daň, dotkla by se tří oblastí. *Seznam Zprávy* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-pro-banky-a-energetiku-se-chysta-nova-dan-treti-sektor-je-tajemstvi->

Rozhodnutí o možném zavedení daně by chtěl ministr financí do 10. září.

11.3 Milostivé léto 2

Ministerstvo financí návrhem zákona o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů z 11.8. potvrdilo tzv. Milostivé léto 2, které oproti dřívějšímu Milostivému létu 1, se má zaměřit na nedoplatky na daních u fyzických osob. Týká se to jen nedoplatků započítaných do letošního 30. června.

První Milostivé léto trvalo v Česku od 28. října 2021 do letošního 28. ledna a platilo pro všechny fyzické osoby, které dlužily České republice a dluh od nich vymáhal exekutor. Daňové nedoplatky se v prvním Milostivém létu neodpouštěly, protože nedoplatky se podle podkladů k zákonu obvykle nevymáhají v exekuci. Penály nebo pokuty, které mají podle ministerstva financí fungovat jako trest za neplacení a k vynucení, se nebudou odpouštět.⁸¹

*„Hlavním cílem předkládaného návrhu je mimořádné odpuštění vybraného příslušenství u daňových dluhů v působnosti resortu Ministerstva financí, a to podobně, jako v případě akcí „milostivé léto“, a dále zánik některých bagatelních nedoplatků v této oblasti daňových dluhů.“*⁸²zní jako důvod předložení u návrhu zákona o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů

Podmínkou je doplacení původní dlužné částky od začátku července do 2. října příštího roku, stát by poté dlužníkům odpustil úroky z prodlení, náklady řízení, odměnu exekutorovi a další platby. Drobné nedoplatky na daních a na příslušenství do 200 korun by se rovnou mohli škrtnout u fyzických i právnických osob. U nedoplatků u daní z nemovitostí to budou částky do 30 korun a celková

211964#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=zpravy.sznhp.box&source=hp&seq_no=1
&utm_campaign=abtest196_discussion_timeline_varA&utm_medium=z-
boxiku&utm_source=www.seznam.cz

⁸¹ ČTK. MF navrhlo pro příští rok další milostivé léto, týkalo by se nedoplatků daní. *České noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-navrhlo-pro-pristi-rok-dalsi-milostive-leto-tykalo-by-se-nedoplatku-dani/2244168>

⁸² Návrh zákona o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů

součet menších nedoplatků nesmí překročit částku 1000 korun. O zrušení těchto malých částek by nebylo nutné žádat.⁸³

„Návrh zákona usiluje o vytvoření smysluplného nástroje pro podnícení motivace daňových dlužníků k mimořádné úhradě daně (jistiny), eliminaci nedoplatků, jejichž vymáhání není efektivní a hospodárné, a vytvoření jedinečné příležitosti pro jednorázové snížení objemu dluhů jednotlivce,“ zdůvodnilo svůj záměr ministerstvo financí.

Ministerstvo financí předpokládá, že by tuto akci mohlo využít několik desítek tisíc dlužníků a přinést několik stovek miliónů korun do státní kasy. Na příslušenství by však bylo odpuštěno kolem 9 miliard korun.⁸⁴

11.4 Regulace cen pohonných hmot

Kvůli válce na Ukrajině a přerušené dodávce ropy z Ruska a celkovému vývojem cen na evropské burze, se přehoupla cena pohonných hmot až přes 48 korun za litr, kdy ke konci minulého roku se ceny pohybovaly kolem 37 korun za litr. Ministerstvo financí připravilo a poslalo návrh regulace cen pohonných hmot do užšího připomínkového řízení, aby byl k 1. září připraven k podpisu.

Podle Zbyňka Stanjury se cena ropy vrátila na úroveň před válkou, ale cena pohonných hmot u čerpacích stanic se nevrací do původních hodnot. „Ceny pohonných hmot začaly v měsíci červenci klesat. Přesto ministerstvo financí sledovalo, že v měsíci červenci výrazným způsobem vzrostla marže na čerpacích stanicích,“ uvedlo ministerstvo. Sledovaná marže distributorů paliv a čerpacích stanic v červenci dosáhla u nafty 5,40 koruny za litr, a u benzínu

⁸³ ČTK. MF navrhlo pro příští rok další milostivé léto, týkalo by se nedoplatků daní. *České noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-navrhlo-pro-pristi-rok-dalsi-milostive-letu-tykalo-by-se-nedoplatku-dani/2244168>

⁸⁴ ČTK. MF navrhlo pro příští rok další milostivé léto, týkalo by se nedoplatků daní. *České noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-navrhlo-pro-pristi-rok-dalsi-milostive-letu-tykalo-by-se-nedoplatku-dani/2244168>

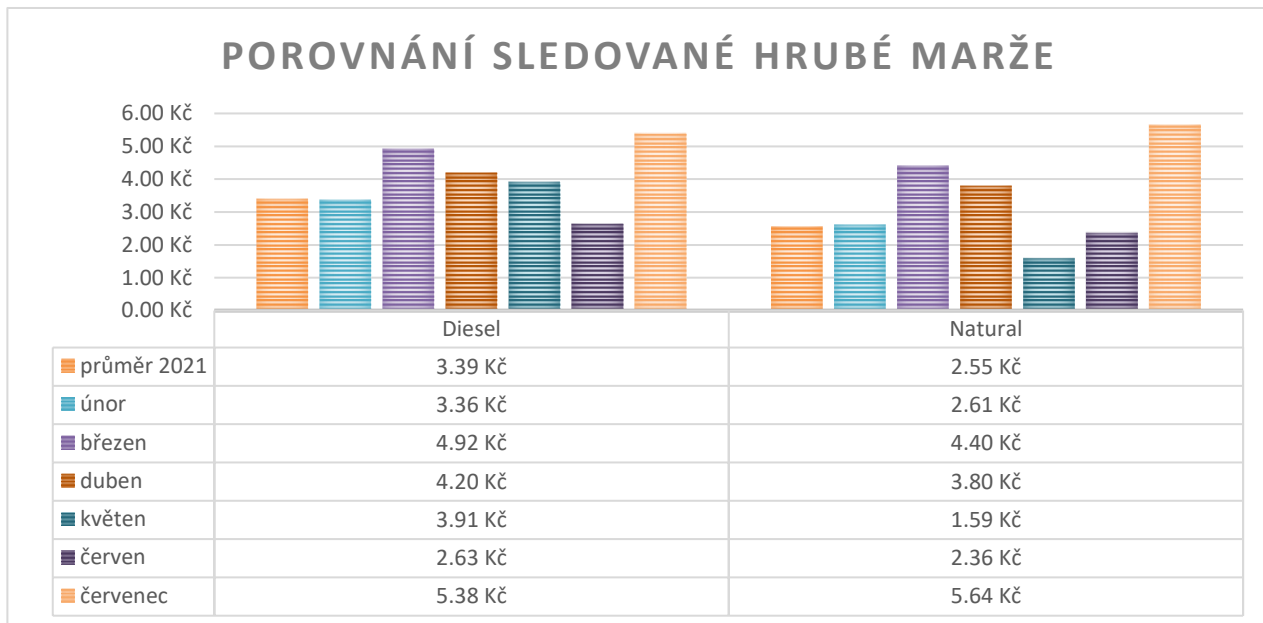
Natural 95 dokonce 5,60 koruny za litr. Průměrná marže v loňském roce činila 3,39 Kč u nafty a 2,55 Kč u benzínu.⁸⁵

Nejdříve se podíváme, co všechno zasahuje do konečné ceny pohonných hmot. Nejdříve je samotná cena ropy. Záleží na kvalitě, odkud se dováží, na měnovém kurzu, marže a zisky těžebních společností atd. 11. února byla cena ropy na 91,40 dolarech za barel (159 litrů). 8. března to byla až 132,09 dolarů za barel. Dalším krokem jsou marže rafinérií, které jsou v České republice dvě. PARAMO v Pardubicích a UNIPETROL v Litvínově a v Kralupech nad Vltavou. Unipetrol je fakticky jediným zpracovatelem ropy na území České republiky, protože Paramo je dceřinou společností Unipetrolu, kde je 100% vlastníkem. Dále se na ceně pohonných hmot projeví projednávaná marže čerpacích stanic. To jsou například doprava a zisk čerpacích stanic. V neposlední řadě se do ceny započítá pevně daná spotřební daň podle § 48 zákona 353/2003 o spotřební dani, která je u benzínu 12,84 Kč a u nafty 9,95 Kč. Ta byla dokonce dočasně snížena o 1,5 korun na litr od začátku června do konce září. Nakonec započítáme DPH, které je 21%.⁸⁶

⁸⁵ ČTK. MF připravilo návrh možné regulace cen pohonných hmot, marže jsou vysoké. *České noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-pripravilo-navrh-mozne-regulace-cen-pohonnych-hmot-marze-jsou-vysoke/2244636>

⁸⁶ DUBNOVÁ, Ivana. Benzínová a naftová dražota. Z čeho se skládají ceny pohonných hmot?. *Měšec* [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/benzinova-a-naftova-drazota-z-ceho-se-skladaji-ceny-pohonnych-hmot/>

Obrázek 6 Porovnání sledované hrubé marže u cen pohonných hmot od února 2022 až do července 2022

Zdroj 6 Vývoj cen a marží PHM. Ministerstvo financí [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-08-16_Vyhodnoceni-sberu-dat-PHM.pdf

Jak můžeme vidět na obrázku č.5, tak hrubá marže stoupla v březnu o 1,56 korun u dieselu a o 1,79 korun u naturalu. Tento skok byl hlavně zapříčiněn zmíněnou válkou a následnými sankcemi vůči Rusku. Ministerstvem financí sledovaná marže klesala u dieselu do června, kdy se zastavila na 2,63 korun a u naturalu klesala jen do května, kdy byla hluboko pod průměrem 2021 a poté začala rapidně stoupat.

Cena ropy Brent po prudkém nárůstu souvisejícímu s děním na Ukrajině a sankcím klesla po oznámení o uvolnění ropných rezerv. Následně spadla cena benzínu i nafty. Česká vláda v souvislosti s krizí rozhodla o zrušení povinného přimíchávání biosložky do pohonných hmot a rovněž i o částečném zrušení silniční daně. Od června do září se o 1,50 koruny je snížena i spotřební daň.

Vysoká marže však není sledovaná jen u čerpacích stanic, ale také u distributorů pohonných hmot. Připravovaná regulace tedy má určit maximální

výši marže u čerpacích stanic a maximální výši ceny u distributorů. Padlo také podezření z kartelové dohody u některých čerpacích stanic, protože cena paliv byla na těchto stanicích totožná a nereflektovala zmíněný pokles cen ropy a paliv na světovém a evropském trhu. Podnět k prošetření předá Ministerstvo financí na Úřad pro hospodářské soutěže.

Podle ministra financí je nyní ropa levnější než na začátku války. To ale ze sledovaného období z cen pohonných hmot není poznat. Ceny paliv se přitom promítají do celé ekonomiky a spolu s energiemi výrazně zvyšují inflaci.⁸⁷

O budoucnosti cen pohonných hmot bude hodně záležet i na tom, zda se konflikt na Ukrajině podaří dovést do mírového řešení.

⁸⁷ Červencové kontroly MF prokázaly vysoké marže u pohonných hmot. *Ministerstvo financí* [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/cervencove-kontroly-mf-prokazaly-vysoke-48510>

Závěr

Po necelé půlroční přípravě mé bakalářské práce docházím k jejímu závěru. Ačkoliv jsem si při výběru téma myslel, že nebude složité popsat a přiblížit roli Ministerstva financí, opak se stal pravdou. Po vyhledávání podkladů jak v zákonech, na internetovém prohlížeči či v knihovně jsem zjistil, že jsem byl velmi optimistický.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat roli Ministerstva financí ve veřejné správě a to se zaměřením na období od roku 2020. V úvodu mé práce jsem si stanovil hypotézu, která se týkala významného úbytku příjmů státního rozpočtu při současném enormním nárůstu výdajů státního rozpočtu během pandemie koronaviru v roce 2020. Tato hypotéza se v průběhu práce potvrdila. Ve sledovaném období došlo opravdu k výraznému nárůstu výdajů státního rozpočtu a naopak významnému úbytku příjmů státního rozpočtu. Došlo tak k nejvyššímu schodku v historii, a to celkem 500 000 000 000 Kč. Státní rozpočet byl v tomto období celkem třikrát novelizován, k poslední novelizaci státního rozpočtu České republiky došlo jen v roce 1993, jednalo se tedy o velmi raritní situaci.

Ministerstvo financí patří mezi ústřední orgány státní správy. V jeho kompetenci je například tvorba státního rozpočtu na dané období, které následně schvaluje Poslanecká sněmovna, má na starosti pokladnu České republiky či připravuje státní závěrečný účet. Právě během pandemie nemoci COVID-19 v období 2020 – 2021 přijalo Ministerstvo financí hned několik opatření, které jsem v práci analyzoval.

Jako jedno z opatření během pandemie byla možnost čerpání jednorázové dotace (neboli Kompenzační bonus) pro poškozené OSVČ, společníky malých s.r.o. a občanů pracujících na DPČ či DPP, kterým klesly příjmy alespoň o 30% oproti průměrné výši příjmu. Z mého pohledu tyto jednorázové příspěvky pomohly spousty občanům, kteří přišly kvůli pandemii o pravidelný příjem. Žadatel si mohl podle jednoduchého návodu na stránkách Finanční správy vyplnit elektronický formulář, který následně odeslal

konkrétnímu finančnímu úřadu, který se následně vyplacením bonusu věnoval či byla možnost žádost přinést přímo na podatelnu daného úřadu

Dalším opatřením bylo vytvoření tzv. liberačních balíčků, které byly schváleny vládou roku 2020, a které sloužily stejně jako kompenzační bonus, jako pomoc ekonomickým subjektům se zvládnutím pandemie. Mezi tyto balíčky patřilo například odložení daňových povinností všem podnikatelům, jejichž činnost byla bezprostředně omezena nebo zakázána vládními nařízeními, plošné prominutí DPH na bezúplatné dodání základních ochranných prostředků, u nichž vznikla povinnost přiznat daň či snížení sazeb DPH nebo daně silniční.

Ministerstvo financí v období 2020 – 2021 rozhodlo vytvořit několik výrazných změn, které mohou pomoci ekonomickým subjektům v době pandemie. Jak jsem se krátce zmínil v předešlém odstavci, nejvýraznější část byly daně. Docházelo tak k daňovým úlevám pomocí liberačních balíčků, jako například posunutí termínu podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických a právnických osob za rok 2020. Podání bylo posunuto o více než 2 měsíce.

Další důležitou kapitolou v rámci role Ministerstva financí byla elektronická evidence tržeb neboli EET. Během pandemie došlo k pozastavení povinnosti elektronické evidence tržeb až do 1. 1. 2023. Následně však Ministerstvo financí navrhlo začátkem března 2022 zrušení zákona o EET.

Ministerstvo financí, jako každý rok, vytváří nový státní rozpočet. Avšak v roce 2020 došlo poprvé od roku 1991 k jeho novelizaci a to právě z důvodu pandemie COVID-19. Byly vytvořeny celkem tři novelizace státního rozpočtu a to přibližně v rozmezí 3 měsíců. V jednotlivých novelizacích docházelo ke změně očekávaných příjmů, výdajů a schodku. Poslední a platná novelizace státního rozpočtu nabyla účinnosti dne 16. 7. 2020, která platila až do konce roku.

Po období covidu přišla nová velká výzva pro veřejné finance, a tedy i pro Ministerstvo financí, a tou je válka na Ukrajině a její ekonomické dopady. Můžu zmínit třeba enormní nárůst cen energií.

Ohledně všech opatření, kterých jsem se v bakalářské práci věnoval, v rámci analýzy role Ministerstva financí bych rád zmínil, že z mého pohledu vláda

a s ním další ústřední správní orgány bojovaly proti pandemii tak, jak bylo v jejich silách a snažily se tak usnadnit život všem ekonomickým subjektům. Jednalo se o velmi zajímavé téma a doufám, že jsem čtenářům pomohl k pochopení tohoto tématu a problematiky.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka, Alena MAAYTOVÁ a kol. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie – základní kurz*. 3. vyd. Slaný: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 3., rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011. ISBN 978-80-7418-128-3

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-863-9519-7.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

TETŘEVOVÁ, Liběna a kol. *Veřejný a podnikatelský sektor*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0.

Právní předpisy a judikatura

Listina základních práv a svobod

Ústava České republiky

Návrh zákona o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů

Zákon č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny

Zákon č. 186/2020 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb. a č. 208/2020 Sb.

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb., č. 208/2020 Sb. a č. 323/2020 Sb.

Internetové zdroje

aspi.cz: Důvodová zpráva k zákonu č. 177/2020 Sb., o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19. *ASPI* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<https://www.aspi.cz/products/lawText/7/277965/1/2/duvodova-zprava-c-lit277965cz-duvodova-zprava-k-zakonu-c-177-2020-sb-o-nekterych-opatrenich-v-oblasti-splaceni-uveru-v-souvislosti-s-pandemii-covid-19>

ceskenoviny.cz: ČTK. MF navrhlo pro příští rok další milostivé léto, týkalo by se nedoplatků daní. České noviny [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-navrhlo-pro-pristi-rok-dalsi-milostive-leto-tykalo-by-se-nedoplatku-dani/2244168>

e15.cz: POSPÍŠIL, Aleš. EET přineslo státu 33 miliard korun, tvrdí Ministerstvo financí. E15: FinExpert [online]. 2019 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/eet-prineslo-statu-33-miliard-korun-tvrdi-ministerstvo-financi-1364655>

echo24.cz: Zvažujeme zavedení válečné daně, oznámil ministr Stanjura. Echo24 [online]. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SLKzr/valecna-dan-mimoradne-zisky-ministerstvo-financi-stanjura-fialova-vlada-opozice>

etrzby.cz: Legislativa. Etržby [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.etrzby.cz/cs/legislativa>

finance.cz: Příjmy a výdaje státního rozpočtu. Finance.cz [online]. 2019 [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/statni-rozpocet/statistiky/prijmy-vydaje/>

financnisprava.cz: Informace k protikrizovému balíčku MF. *Finanční správa* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace- stanoviska-a-sdeleni/2020/informace-k-protikrizovemu-balicku-mf>

icv.vlada.cz: Mandatorní výdaje. *Informační centrum vlády* [online]. [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://icv.vlada.cz/scripts/modules/advice/detail.php?id=647>

investopedia.com: HAYES, Adama. Loss Carryback. *Investopedia* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/l/losscarryback.asp>

kurzy.cz: KOVANDA, Lukáš. „Válečná daň“ je jen jiné označení pro sektorovou daň. Fialova vláda ji chce novým názvem marketingově prodat veřejnosti, i když stále jde o porušení slibu voličům a o vykrádání KSČM. Kurzy [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/665734-valecna-dan-je-jen-jine-oznaceni-pro-sektorovou-dan-fialova-vlada-ji-chce-novym-nazvem/>

kurzy.cz: Změny ve výpočtu čisté mzdy v roce 2021. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kalkulacka/vypocet-ciste-mzdy-2021/>

lidovky.cz: ČTK. Konec zdaňování superhrubé mzdy. Podívejte se, jak to ovlivní mzdu zaměstnance. *Lidovky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/snemovna-v-dilcim-hlasovani-schvalila-zruseni-superhrube-mzdy-nove-maji-platit-sazby-15-a-23-procent.A201120_004213_In_domov_rkj

mesec.cz: DUBNOVÁ, Ivana. Benzínová a naftová dražota. Z čeho se skládají ceny pohonných hmot?. Měšec [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/benzinova-a-naftova-drazota-z-ceho-se-skladaji-ceny-pohonnych-hmot/>

mesec.cz: MATZNER, Jiří. Jaká jsou pravidla a podmínky moratoria na splácení úvěrů?. Měšec.cz [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/jaka-jsou-pravidla-a-podminky-moratoria-na-splaceni-uveru/>

Ministerstvo financí – Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2020 v kostce kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. 1. Praha, 2020 [cit. 2022-02-18]. ISBN 978-80-7586-039-2. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2020-38000>

Ministerstvo financí – Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2021 v kostce kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. 1. Praha, 2021 [cit. 2022-02-18]. ISBN 978-80-7586-046-0. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2021-41404>

Ministerstvo financí - SHRNUÍ VÝVOJE FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-06-30_Strucne-shrnuti-Zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2021.pdf

Ministerstvo financí - Vývoj cen a marží PHM. Ministerstvo financí [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-08-16_Vyhodnoceni-sberu-dat-PHM.pdf

mfcr.cz: Červencové kontroly MF prokázaly vysoké marže u pohonných hmot. Ministerstvo financí [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/cervencove-kontroly-mf-prokazaly-vysoke-48510>

mfcr.cz: Činnost Ministerstva financí v oblasti finanční stability a dohledu nad finančním trhem [online]. 2020 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z:

<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/zakladni-informace>

mfcr.cz: *Finanční zpravodaj* [online]. LV. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2021/financni-zpravodaj-cislo-18-2021-41498>

mfcr.cz: *Finanční zpravodaj* [online]. LV. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2021/financni-zpravodaj-cislo-35-2021-43827>

mfcr.cz: Kompenzační bonus pro podnikatele. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19/2020/kompenzacni-bonus-pro-podnikatele-39804>

mfcr.cz: Kompenzační bonus (2022): Základní informace. *Finanční správa* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/kompenzacni-bonus/kompenzacni-bonus-2022/zakladni-informace>

mfcr.cz: Koronavirus (COVID-19). *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19>

mfcr.cz: MF připravilo velký liberační balíček. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-pripravilo-velky-liberacni-balicek-39676>

mfcr.cz: Organizační struktura: Organizační struktura Ministerstva financí. Představení jednotlivých složek a jejich činností. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura>

mfcz.cz: Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2020. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/pokladni-plneni-sr-40434>

mfcz.cz: Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2021. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/pokladni-plneni-sr-44160>

mfcz.cz: Přehled nejdůležitějších změn v gesci Ministerstva financí pro rok 2021. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/prehled-nejdulezitejsich-zmen-v-gesci-mi-40144>

mfcz.cz: Sněmovna souhlasí s odkladem EET na 1.1.2023. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/odklad-eet-39700>

mfcz.cz: Vláda schválila úplné zrušení EET od příštího roku. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/vlada-schvalila-uplne-zruseni-eet-od-pri-46800>

mfcz.cz: Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/vyvoj-financniho-trhu/2021/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-48061>

mvcr.cz: *VSTUPNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NÁSLEDNĚ: Organizace a činnost veřejné správy* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx>

psp.cz: Zákonodárny proces ve stavu legislativní nouze. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=314>

seznamzpravy.cz: KIELAR, Petr. Nerušme stavebko. Má i výhody, o kterých ale banky moc nemluví. Seznam Zprávy [online]. 2022 [cit. 2022-08-21]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-ocima-byznysu-nerusme-stavebko-ma-i-vyhody-o-kterych-ale-banky-moc-nemluvi-211933#>)

seznamzpravy.cz: KRÝŽOVÁ, Sofie. Boj o stavební spoření se vrátil. A s ním i mýtus o jeho výhodách. Seznam Zprávy [online]. 2022 [cit. 2022-08-17]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-boj-o-stavebko-se-vratil-cesi-ho-miluji-ale-nemaji-k-tomu-duvod-211740>

seznamzpravy.cz: OTTO, Pavel. Zrušit stavební spoření by bylo rozumné, míní analytici. Spořitelny jsou proti. E15 [online]. 2022 [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/zrusit-stavebni-sporeni-by-bylo-rozumne-mini-analytici-sporitelny-jsou-proti-1392405#utm_content=trendingnews&utm_term=stavebn%C3%AD%20spo%C5%99en%C3%AD&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz

seznamzpravy.cz: Vláda zvažuje novou daň, dotkla by se tří oblastí. Seznam Zprávy [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-pro-banky-a-energetiku-se-chysta-nova-dan-treti-sektor-je-tajemstvi-211964#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=zpravy.szhnp.box&source=hp&seq_no=1&utm_campaign=abtest196_discussion_timeline_varA&utm_medium=z-boxiku&utm_source=www.seznam.cz

tn.nova.cz: DOLEJSKÝ, Roman. Zvoní našim úsporám umíráček? Experti zhodnotili dopad válečné daně na Čechy Zdroj: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/469455-vlada-si-od-valecne-dane-slibuje-desitky-miliard-nedopadne-to-ale-nakonec-na-cechy?campaignsrc=tn_clipboard. TN [online]. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/469455-vlada-si-od-valecne-dane-slibuje-desitky-miliard-nedopadne-to-ale-nakonec-na-cechy?campaignsrc=tn_clipboard

unrr.cz: NOVÁ STUDIE ÚNRR VYČÍSLUJE DOPADY ZRUŠENÍ SUPERHRUBÉ MZDY PŘI SAZBÁCH 15 A 23 %. KROMĚ VÝPADKU PŘÍJMŮ BY DOŠLO I KE SNÍŽENÍ PROGRESIVITY A NÁRŮSTU NEROVNOSTI. *Národní rozpočtová rada* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://unrr.cz/nova-studie->

unrr-vycisluje-dopady-zruseni-superhrube-mzdy-pri-sazbach-15-a-23-krome-vypadku-prijmu-by-doslo-i-ke-snizeni-progresivity-a-narustu-nerovnosti/

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1 Veřejná správa v ČR.....	10
Obrázek 2 Rozpočtová soustava ČR	12
Obrázek 3 Mimorozpočtové fondy.....	14
Obrázek 4 Organizační struktura Ministerstva financí.....	23
Obrázek 5 Úloha finančních trhů.....	24
Obrázek 6 Porovnání sledované hrubé marže u cen pohonných hmot od února 2022 až do července 2022.....	49
Tabulka 1 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020	39
Tabulka 2 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.	39
Tabulka 3 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb. a č. 208/2020 Sb.....	40
Tabulka 4 Očekávaný státní rozpočet podle zákona č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb., č. 208/2020 Sb. a č. 323/2020 Sb.....	40